

Štátny pedagogický ústav

**Informačná brožúra pre učiteľov cudzích jazykov
k inovovanému štátnemu vzdelávaciemu programu
pre gymnáziá, vzdelávacia oblasť jazyk
a komunikácia:
cudzie jazyky**

október 2017

**Informačná brožúra pre učiteľov cudzích jazykov
k inovovanému štátnemu vzdelávaciemu programu pre
gymnaziá, vzdelávacia oblasť jazyk a komunikácia: cudzie
jazyky**

Inovovaný štátny vzdelávací program pre gymnaziá schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR pod číslom 2015-7846/10840:1-10B0 s platnosťou od 1. 9. 2015.

Prečo existuje štátny vzdelávací program a školský vzdelávací program?

Štátny vzdelávací program reprezentuje prvú úroveň dvojúrovňového modelu vzdelávania. Je východiskovým dokumentom na prípravu školských vzdelávacích programov, ktoré predstavujú druhú úroveň dvojúrovňového modelu vzdelávania. Dvojúrovňovým modelom vzdelávania sa dáva priestor každej škole, aby prostredníctvom svojho školského vzdelávacieho programu dotvorila svoj obsah vzdelávania podľa špecifických regionálnych a lokálnych podmienok a požiadaviek, ktoré vychádzajú z potrieb žiakov alebo rodičov.

Čo je štátny vzdelávací program?

V §6 zákona 245/2008 Z.z. z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa uvádza: „Štátne vzdelávacie programy vymedzujú povinný obsah výchovy a vzdelávania v školách podľa tohto zákona na získanie kompetencií“.

Štátny vzdelávací program je záväzný pre vypracovanie školského vzdelávacieho programu; pre tvorbu a posudzovanie učebníc, učebných textov a pracovných zošitov; hodnotenie škôl a pre hodnotenie výsledkov dosiahnutých deťmi alebo žiakmi.

Štátny vzdelávací program obsahuje: názov vzdelávacieho programu, všeobecné ciele výchovy a vzdelávania; stupeň vzdelania; profil absolventa; vzdelávacie oblasti a prierezové témy; vzdelávacie

štandardy; rámcové učebné plány; osobitosti a podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami; organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie; povinné personálne zabezpečenie; povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie; podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia; zásady a podmienky na vypracovanie školských vzdelávacích programov.

Vzdelávacie štandardy vymedzujú požiadavky, ktoré majú žiaci splniť v rámci konkrétneho časového intervalu. Tieto požiadavky sú formulované ako kompetencie, ktorých súčasťou sú vedomosti, spôsobilosti, zručnosti, postoje a hodnoty v kontexte vymedzeného obsahu vzdelávania. Obsahujú štruktúru učebných cieľov, výkonové požiadavky a vymedzený rámcový učebný obsah. Vzdelávacie štandardy sa členia na výkonové a obsahové štandardy.

Čo je školský vzdelávací program?

Školský vzdelávací program je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie na danej škole. Musí byť vypracovaný v súlade s platnou legislatívou a príslušným štátnym vzdelávacím programom (§7 bod 3 zákona 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon)). Uvádza víziu, ciele, poslanie a zameranie konkrétnej školy s ohľadom na potreby žiakov. Reflektuje tiež možnosti obce a regiónu. Konkretizuje obsah vzdelávania ako profiláciu školy v učebnom pláne s využitím voliteľných (disponibilných) hodín. V prípade, že škola má triedy s rôznym zameraním, môže mať aj viacero školských učebných plánov. Školským vzdelávacím programom môže byť aj medzinárodný program, ktorý sa uskutočňuje po písomnom súhlase Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, alebo schválený experimentálne overený inovačný program. Na vypracovaní školského vzdelávacieho programu by sa mali podieľať všetci pedagogickí zamestnanci školy. Školský vzdelávací program vydáva riaditeľ školy po prerokovaní

v pedagogickej rade školy a rade školy a zverejní ho na verejne prístupnom mieste. Pri tvorbe školského vzdelávacieho programu škola vychádza zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov v štátnom vzdelávacom programe, pričom využíva nasledujúce možnosti podľa svojich konkrétnych potrieb:

- Platné vzdelávacie štandardy pre príslušné vyučovacie predmety môžu škole slúžiť ako učebné osnovy povinných vyučovacích predmetov, ktorých časovú dotáciu v učebnom pláne ponechá.
- Učebné osnovy sa musia vypracovať k rozširujúcemu obsahu učiva z povinných vyučovacích predmetov štátneho vzdelávacieho programu a k novovytvoreným predmetom v učebnom pláne.

Prečo musia školy vytvárať školský vzdelávací program?

Školský vzdelávací program predstavuje druhú úroveň dvojúrovňového modelu vzdelávania v SR. Prostredníctvom využitia všetkých voliteľných (disponibilných) hodín si škola vytvára školský vzdelávací program, ktorý odráža špecifické regionálne/lokálne podmienky školy a požiadavky žiakov/rodičov. Škola má možnosť profilácie na základe vlastných potrieb.

Musia učitelia gymnázií aj naďalej vytvárať učebné osnovy zo všetkých vyučovacích predmetov?

Pri tvorbe školského vzdelávacieho programu škola vychádza zo vzdelávacích štandardov príslušného vyučovacieho predmetu. Platné vzdelávacie štandardy môže škola použiť ako učebné osnovy povinných vyučovacích predmetov, ktorých hodinová dotácia je rovnaká ako v rámcovom učebnom pláne v iŠVP.

Učebné osnovy sa musia vypracovať len k novovytvoreným predmetom v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu a k rozširujúcemu obsahu povinných vyučovacích predmetov. Pokiaľ disponibilné hodiny škola využíva na posilnenie existujúcich

predmetov je potrebné posilniť kvalitu výkonu v rámci vzdelávacieho štandardu.

Ako sa môže vyznačiť zmena kvality výkonov v cudzích jazykoch?

Existuje niekoľko možností, ako škola môže vyznačiť zmenu kvality výkonu vo svojom ŠkVP:

a) Zmenu kvality výkonu slovne opísať, napr.:

Vo vyučovacom predmete anglický jazyk sa zvyšuje v učebnom pláne v ŠkVP časová dotácia o 2 hodiny. Tieto vyučovacie hodiny sa použijú na zmenu kvality výkonu v oblasti produktívnych komunikačných jazykových činností a stratégií, najmä na rozvoj ústneho prejavu.

b) Zmenu kvality výkonu špecifikovať pomocou tabuľky, napr.:

Posilnenie časovej dotácie o 1 vyučovaciu hodinu vo vyučovacom predmete francúzsky jazyk bude meniť kvalitu výkonu v týchto oblastiach:

Počúvanie s porozumením	
Čítanie s porozumením	
Písomný prejav	✓
Ústny prejav – dialóg	✓
Ústny prejav – monológ	✓

c) Zmenu kvality výkonu charakterizovať doplnením špecifických výkonov k rámcovým výkonom vo výkonovom štandarde, napr.:

Posilnenie časovej dotácie o 2 vyučovacie hodiny vo vyučovacom predmete španielsky jazyk zmení kvalitu výkonu v rámci písomného

prejavu tak, že sa k predpísaným výkonom pre oblasť písomného prejavu na úrovni B2 doplnia tieto špecifické výkony:

Žiak na konci B2 dokáže:

- zhrnúť široký rozsah faktografických textov a komentovať protichodné stanoviská, ktoré sa v nich nachádzajú,
- písomne zhrnúť postupnosť udalostí v prečítanej knihe,
- napísať listy vyjadrujúce stupne emócie a osvetľujúce osobnú dôležitosť udalostí a skúseností.

Ako je stanovená povinná výučba cudzích jazykov v gymnáziách?

Rámcový učebný plán pre gymnáziá s vyučovacím jazykom slovenským stanovuje povinnú výučbu dvoch cudzích jazykov a to z výberu jazykov: anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky, taliansky. Hodinová dotácia pre prvý cudzí jazyk a druhý cudzí jazyk je stanovená na celé obdobie vzdelávania. Prerozdelenie hodinovej dotácie do ročníkov je v kompetencii školy a je definované v školskom vzdelávacom programe.

Sú tematické výchovno-vzdelávacie plány povinnou pedagogickou dokumentáciou?

Od školského roku 2015/16 v súvislosti s novelou školského zákona a inováciami v ŠVP je opäť časovo-tematické plánovanie zo zákona nepovinné, čo neznamená, že sa nerealizuje.

V tematickom pláne učiteľa si učiteľka, učiteľ tvorivo prispôsobuje ŠVP (vzdelávací štandard) na podmienky školy. Neexistuje žiadny záväzný predpis, ktorý by určoval obsah a štruktúru tematického plánu. Ide o výsostné právo i povinnosť učiteľiek a učiteľov tvorivo, autonómne, profesionálne rozhodovať o procesoch výchovy a vzdelávania žiakov. Tematický plán sa po schválení v metodickom združení, predmetovej komisii stáva záväzným na vyučovanie príslušného učebného predmetu.

Príklad spracovania tematických plánov z cudzích jazykov:

Škola					
Názov predmetu					
Ročná hodinová dotácia vyučovacieho predmetu					
Ročník					
Komunikačná jazyková úroveň					
Používaná učebnica					
Vypracoval/a					
Mesiac	Týždeň	Tematický okruh/ podtéma	Výkonový štandard Počúvanie s porozumením Čítanie s porozumením Písomný prejav Ústny prejav	Kompetencie	Materiálno-didaktické prostriedky

Príklad spracovania tematických plánov z cudzích jazykov:

Škola						
Názov predmetu						
Ročník						
Komunikačná jazyková úroveň						
Používaná učebnica						
Vypracoval/a						
Mesi ac	Počet hodín týždenne	Materiálno -didaktický prostriedok	Funkcie jazyka a jazyková dimenzia	Komunikačné jazykové činnosti a stratégie	Téma	Poznámky

Aké sú zmeny vo vzdelávacích štandardoch v inovovanom štátnom vzdelávacom programe v porovnaní s predchádzajúcou verziou štátneho vzdelávacieho programu?

Zmeny vo vzdelávacích štandardoch z cudzích jazykov boli zamerané na zjednodušenie a sprehľadnenie celého dokumentu, aby bol pre širokú učiteľskú verejnosť ľahšie čitateľný.

Došlo k miernym úpravám terminológie, napr. *sociolingvistická* kompetencia je v inovovanom štandarde nazvaná sociolingválna kompetencia, *komunikačné zručnosti* sa uvádzajú ako komunikačné jazykové činnosti a stratégie, *spôsobilosti* v obsahovom štandarde sú označené ako kompetencie.

Významnou inováciou je to, že vzdelávací štandard z cudzích jazykov jasne deklaruje, že povinné súčasti vzdelávacieho štandardu sú časti výkonový štandard a z obsahového štandardu časti kompetencie, funkcie jazyka, jazyková dimenzia a interakčné schémy. Ostatné súčasti dokumentu sú nepovinné a dotvárajú plastický obraz o používaní a ovládaní jazyka na príslušnej komunikačnej úrovni.

Podľa čoho vznikla štruktúra štandardov z cudzích jazykov?

Štruktúra vzdelávacích štandardov z cudzích jazykov vychádza zo Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. Všeobecné kompetencie, komunikačná jazyková kompetencia a komunikačné jazykové činnosti a stratégie, ako ich definuje uvedený referenčný dokument, sa citlivo prispôbili podmienkam našich žiakov.

Všeobecné kompetencie žiakov sa nevzťahujú iba na jazyk a kultúru, ale ide o vedomosti (vyplývajúce zo skúseností alebo z formálneho učenia), zručnosti a praktické schopnosti (napr. hra na hudobnom nástroji), existenčnú kompetenciu (súhrn vlastností, postojov jednotlivca) a schopnosť učiť sa.

Komunikačná jazyková kompetencia je systém lingválnych kompetencií (lexikálnych, fonologických, syntaktických vedomostí a zručností, a pod.), sociolingválnych kompetencií (pravidlá zdvorilosti, normy života v danej komunite, a pod.) a pragmatických kompetencií (súdržnosť a usporiadanie jazykových prejavov, identifikácia rôznych typov textov, a pod).

Jazykové činnosti a stratégie sa delia na produktívne činnosti a stratégie (ústny prejav, písomný prejav), receptívne činnosti a stratégie (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením).

Štruktúra vzdelávacích štandardov je rovnaká pre anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky aj taliansky jazyk.

Aký je činnostne zameraný prístup?

Činnostne zameraný prístup k učeniu sa jazyka vníma komunikáciu ako sociálnu aktivitu, zameranú na splnenie špecifických, činnostne zameraných úloh. Úlohy vyžadujú zapojenie jednej alebo viacerých jazykových činností, pri ktorých žiaci zmobilizujú – v súlade so zvolenou stratégiou – svoje individuálne všeobecné kompetencie (vedomosti o svete, sociokultúrne poznatky, správanie a pod.) a svoju komunikačnú kompetenciu (lingválnu, sociolingválnu a pragmatickú). Žiaci sú aktívnymi účastníkmi vyučovacieho procesu. Činnostne zamerané úlohy aktívne zapájajú žiaka do zmysluplnej komunikácie, sú relevantné a podnecujúce, zároveň uskutočniteľné a majú identifikovateľné výstupy, ktoré sú reálne a praktické. Vychádzajú z kontextu, s ktorým sa žiaci môžu stretnúť v každodennom živote v rôznych situáciách.

Čo stanovuje výkonový štandard vo vzdelávacom štandarde vo všetkých cudzích jazykoch?

Výkonový štandard určuje požiadavky na výkony, ktoré má žiak dosiahnuť na konci istého stupňa vzdelávania, teda to, čo má vedieť, ovládať, dokázať urobiť. V tomto zmysle je výkonový štandard aj sformulovaný: *Žiak dokáže...*

V predmete cudzí jazyk sú výkonové požiadavky stanovené v jednotlivých komunikačných jazykových činnostiach, teda v čítaní s porozumením, počúvaní s porozumením, v písomnom a ústnom prejave. Požiadavky vychádzajú z deskriptorov pre jednotlivé komunikačné úrovne Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky a sú upravené pre žiakov gymnázií.

Čo stanovuje obsahový štandard vo vzdelávacom štandarde vo všetkých cudzích jazykoch?

Obsahový štandard stanovuje povinný obsah vzdelávania, ktorý má žiak zvládnuť, aby mohol dosiahnuť stanovené požiadavky z výkonového štandardu.

Obsahový štandard pre predmet cudzí jazyk je špecifikovaný v rámci rozvíjania kompetencií a funkcií jazyka. Kompetencie, funkcie jazyka a jazyková dimenzia sa môžu navzájom kombinovať, niektoré sa rozvíjajú už od najnižšej úrovne, s niektorými sa žiak stretne až na vyšších úrovniach. Jazyková dimenzia v obsahovom štandarde dokresľuje uvedené funkcie a postupne sa rozvíja od najjednoduchších jazykových prostriedkov pri najnižšej úrovni až po zložitejšie pri vyšších úrovniach.

Sú všetky časti vzdelávacieho štandardu z cudzích jazykov povinné?

Nie, nie sú. Povinný je výkonový štandard a časť obsahového štandardu. Výkonový štandard je povinný celý. Z obsahového štandardu sú povinnými časťami kompetencie, funkcie jazyka, interakčné schémy a jazyková dimenzia. Obsahový štandard uvádza aj nepovinné časti, ktorými sú, s výnimkou ruského jazyka, diskurzívna dimenzia, interkultúrna dimenzia, témy a vybraná slovná zásoba. Odporúčané časti slúžia na lepšiu orientáciu učiteľa a na dokreslenie kontextu, v ktorom sa vzdelávacie štandard má rozvíjať.

Pomáha vzdelávacie štandard pri výbere materiálno-didaktických prostriedkov (učebných zdrojov)?

Áno, pomáha. Vzdelávacie štandard slúži učiteľovi ako základný dokument, podľa ktorého si vyberá materiálno-didaktické prostriedky (učebnice) a ďalšie učebné zdroje. Učiteľ sleduje, či používaním vybraných materiálno-didaktických prostriedkov naplní požiadavky vzdelávacieho štandardu, teda či ich používaním vedie žiakov

k dosiahnutiu všetkých požadovaných výkonov a zároveň pokryje požadovaný obsah.

Kde nájde učiteľ zoznam odporúčaných materiálo – didaktických prostriedkov?

Zoznam odporúčaných materiálo – didaktických prostriedkov, ktoré majú platnú odporúčaciu doložku, zverejňuje a pravidelne aktualizuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR na svojom Edičnom portáli (www.edicnyportal.iedu.sk).

Ukážka z výkonového štandardu – anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky, taliansky jazyk, úroveň B1

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže porozumieť:

- jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach, identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná so všeobecne známym prízvukom,
- textu ako celku, téme a hlavnej myšlienke,
- špecifickým informáciám a zachytiť logickú štruktúru textu, rozlíšiť podstatné informácie od nepodstatných, rozlíšiť hovoriacich,
- jednoduchým rečovým prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života (oznamy, inštrukcie, opisy, odkazy, pokyny, upozornenia, rady) prednesenom v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku,
- autentickým dialógom na bežné témy, napr. telefonický rozhovor, interview,
- prejavom naratívneho charakteru, napr. zážitok, príbeh,
- podrobným orientačným pokynom,
- podstatným informáciám v prednáškach, referátoch, diskusiách, ak mu je téma známa, a ak sú prednesené v primeranom tempe reči a v spisovnom jazyku,
- základným informáciám z rozhlasových a televíznych správ s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v primeranom tempe reči (upravené SERR, 2013, s. 68 – 70).

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- získať informácie z bežných textov,
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty,
- vyhľadať špecifické a detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou,
- chápať logickú štruktúru jednoduchšieho textu na základe obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov,
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania,
- rozumieť korešpondencii: úradnému a súkromnému listu, pohľadnici, e-mailu,
- rozoznať dôležité myšlienky v jednoduchých novinových článkoch na známe témy,
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností (upravené SERR, 2013, s. 70 – 73).

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak počas štúdia dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu,
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu,
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie,
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, udalosť,
- napísať súkromný a úradný list,
- napísať životopis,
- napísať príbeh, rozprávanie, opis,

- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav - dialóg

Žiak počas štúdia dokáže:

- reagovať na podnety v rôznych komunikačných situáciách jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii,
- získať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému,
- vyjadriť svoje myšlienky na abstraktné témy, ktoré sprostredkuje, napríklad filmy, knihy, scénické predstavenia, výstavy, hudba atď.,
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania,
- bez prípravy sa zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory, vyjadriť a reagovať na pocity, akými sú prekvapenie, šťastie, smútok, záujem a nezáujem,
- porovnať a dať do protikladu alternatívy s podrobným vysvetlením toho, čo treba robiť, kam ísť, koho alebo čo si vybrať atď.,
- vyjadriť a požiadať o osobné názory a stanoviská v diskusii na zaujímavé témy,
- vyhľadať a vyjadriť jednoduché faktografické informácie,
- požiadať o podrobné usmernenia a riadiť sa nimi,
- získať podrobnejšie informácie (upravené SERR, 2013, s. 75 – 83).

Ústny prejav - monológ

Žiak počas štúdia dokáže:

- vyjadriť sa jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situáciám a témam z bežného života,
- opísať osoby, predmety, činnosti a udalosti,
- opísať obrázky, mapy, jednoduchšie grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor na ne,
- interpretovať a odovzdávať informácie,
- vyrozprávať príbeh,
- stručne zdôvodniť a vysvetliť svoje názory, plány a činnosti,
- predniesť krátke odskúšané oznámenia na témy z každodenného života (upravené SERR, 2013, s. 60 – 62).

Ukážka z obsahového štandardu – anglický jazyk, úroveň B1

Tabuľka uvádza prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úroveň B1.

Kompetencie	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Poďakovať sa a vyjadriť uznanie Rozlúčiť sa
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
4. Vyjadriť názor	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupne istoty
5. Vyjadriť vôľu	Vyjadriť želania Vyjadriť plány
6. Vyjadriť schopnosť	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vyjadriť pocity	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť

	<p>Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, postťažovať sa Zistiť spokojnosť/nespokojnosť</p>
9. Predstaviť záľuby a vkus	<p>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem</p>
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	<p>Vyjadriť hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, zlú náladu niekoho iného</p>
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	<p>Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť</p>
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nespĺnenie povinností	<p>Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Vyčítať/Kritizovať</p>
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	<p>Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť nezáujem</p>
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	<p>Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh</p>
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	<p>Varovať pred niekým/niečím Poradiť Povzbudiť</p>
16. Reagovať na niečo,	<p>Spomenúť si na niečo/niekoho</p>

čo sa udialo v minulosti	Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť niekomu niečo Kondolovať Blahoželať
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť nieкого Predstaviť sa Reagovať na predstavenie nieкого Privítať
18. Korešpondovať	Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list
19. Telefonovať	Začať rozhovor Udržiavať rozhovor Ukončiť rozhovor
20. Komunikovať	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Parafrázovať
23. Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať	Navrhnuť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie
24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané

	Požiadat' o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia Nahradit' zabudnuté/neznáme slovo Hľadat' slovo/slovné spojenie Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
25. Porozprávať príbeh	Rozprávať Zčať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť

Ukážka z výkonového štandardu – anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky, taliansky jazyk, úroveň B2

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť na konci príslušného stupňa vzdelávania.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- porozumieť živej alebo vysielanej spisovnej reči na známe aj neznáme témy, s ktorými sa stretáva v každodennom živote,
- sledovať dlhšiu a zložitú argumentáciu za predpokladu, že téma je dostatočne známa a postup prezentácie je vyznačený explicitnými prostriedkami,
- s istým úsilím pochopiť živý rozhovor medzi rodenými hovoriacimi,
- pochopiť podstatné body prednášok, rozhovorov, správ, ktoré sú obsahovo a jazykovo zložené,
- porozumieť odkazom a hláseniam na konkrétne a abstraktné témy, pokiaľ sú hovorené normálnym tempom a v spisovnom jazyku,
- porozumieť nahrávkam v spisovnom jazyku, s ktorými sa môže stretnúť v spoločenskom a akademickom živote, a okrem informačného obsahu identifikovať aj názory a postoje hovoriaceho (upravené SERR, 2013, s. 68 – 70).

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- získať informácie z bežných textov,
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty,

- vyhľadať špecifické aj detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou,
- chápať logickú štruktúru textu na základe jeho obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov,
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania,
- prečítať korešpondenciu, ktorá sa vzťahuje na vlastnú oblasť záujmu a okamžite pochopiť základný význam textu,
- porozumieť článkom a správam zaoberajúcim sa aktuálnymi problémami, v ktorých pisatelia zaujímajú konkrétne postoje alebo názory,
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností (upravené SERR, 2013, s. 71 – 73).

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu,
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu,
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie,
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, situáciu, udalosť,
- napísať obsahovo a jazykovo náročnejší súkromný list a úradný list,
- napísať životopis,
- napísať obsahovo, jazykovo i stylisticky náročnejší slohový útvar (príbeh, rozprávanie, opis),
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru, pocitov, s využitím argumentácie a porovnávania.

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav - dialóg

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- reagovať v rôznych komunikačných situáciách primerane, jazykovo správne a zrozumiteľne,
- viesť, prerušiť a nadviazať rozhovor a preformulovať svoj jazykový prejav,
- správne reagovať na partnerove repliky v prirodzených a simulovaných situáciách a v situačných dialógoch, prebrať iniciatívu počas rozhovoru (napr. zmeniť tému),
- interpretovať a odovzdávať informácie,
- podať jasný a podrobný opis toho, ako uskutočniť nejaký postup,
- vysvetliť a obhájiť svoje názory v diskusii poskytnutím dôležitých vysvetlení, dôvodov a poznámok,
- spoľahlivo porozumieť podrobným pokynom,
- jasne načrtnúť situáciu alebo problém, uvažovať o príčinách alebo následkoch a zvažovať výhody alebo nevýhody rozličných prístupov (upravené SEERR, 2013, s. 75 – 84).

Ústny prejav - monológ

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- vyjadriť sa plynulo a správne k rôznym všeobecným témam s ohľadom na stupeň formálnosti prejavu,
- pripraviť a predniesť dlhší prejav na určitú tému aj s odborným zameraním, ak sa téma týka oblasti jeho osobného záujmu,
- jasne a podrobne opísať osoby, predmety, situácie, činnosti a udalosti,
- tvoriť príbehy (na základe obrázkov alebo osnovy),
- interpretovať a stručne zhrnúť, napr. obsah filmu, knihy a vyjadriť svoj postoj k nim,

- opísať obrázky, mapy, grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor a postoj k nim,
- jasne argumentovať, argumentáciu dostatočne rozviesť a podoprieť svoj názor ďalšími argumentmi a prípadnými podrobnosťami,
- predniesť oznámenia na najvšeobecnejšie témy dostatočne jasne, precízne a spontánne (upravené SERR, 2013, s. 60 – 61).

Ukážka z obsahového štandardu – anglický jazyk, úroveň B2

Tabuľka uvádza prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úroveň B2. Pre komunikačnú úroveň B2 sú relevantné všetky uvedené kompetencie a funkcie jazyka.

Kompetencie	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Poďakovať sa a vyjadriť uznanie Rozlúčiť sa
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
4. Vyjadriť názor	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupne istoty
5. Vyjadriť vôľu	Vyjadriť želania Vyjadriť plány
6. Vyjadriť schopnosť	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vyjadriť pocity	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť	Vyjadriť nádej

očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať sa Zistiť spokojnosť/nespokojnosť
9. Predstaviť záľuby a vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, zlú náladu niekoho iného
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhŕžať sa Sľúbiť
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/Poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo Vyjadriť nezáujem
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili

	<p>Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh</p>
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat v budúcnosti	<p>Varovať pred niekým/niečím Poradiť Povzbudiť Vyjadriť želanie</p>
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	<p>Spomenúť si na niečo/nieкого Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť niekomu niečo Kondolovať Blahoželať</p>
17. Reagovať pri prvom stretnutí	<p>Predstaviť nieкого Predstaviť sa Reagovať na predstavenie nieкого Privítať Predniesť prípitok</p>
18. Korešpondovať	<p>Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list</p>
19. Telefonovať	<p>Začať rozhovor Udržiavať rozhovor Ukončiť rozhovor</p>
20. Komunikovať	<p>Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore</p>
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	<p>Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad</p>
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	<p>Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad</p>

	<p>Citovať Parafrázovať</p>
<p>23. Zúčastniť sa diskusie / Argumentovať</p>	<p>Navrhnúť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie</p>
<p>24. Uistiť sa, že slová/ výklad/ argument boli pochopené</p>	<p>Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadat' o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo Hľadať slovo/slovné spojenie Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru</p>
<p>25. Porozprávať príbeh</p>	<p>Rozprávať Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť</p>

Prehľad výskytu kompetencií stanovených pre úroveň B1, B2 - nemecký jazyk

Kompetencie	Úroveň B1	Úroveň B2
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	✓	✓
2. Vypočúť si a podať informácie	✓	✓
3. Vybrať si z ponúknutých možností	✓	✓
4. Vyjadriť názor	✓	✓
5. Vyjadriť vôľu	✓	✓
6. Vyjadriť schopnosť	✓	✓
7. Vyjadriť pocity	✓	✓
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	✓	✓
9. Predstaviť záľuby a vkus	✓	✓
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	✓	✓
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	✓	✓
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nespĺnenie povinností	✓	✓
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	✓	✓
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	✓	✓
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	✓	✓
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	✓	✓
17. Reagovať pri prvom stretnutí	✓	✓
18. Korešpondovať	✓	✓
19. Telefonovať	✓	✓
20. Komunikovať	✓	✓
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	✓	✓
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	✓	✓
23. Zúčastniť sa na diskusii/Argumentovať	✓	✓
24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené	✓	✓
25. Porozprávať príbeh	✓	✓

Prehľad výskytu kompetencií stanovených pre úroveň B1, B2 – ruský jazyk

Kompetencie	Úroveň B1	Úroveň B2
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	✓	✓
2. Vypočúť si a podať informácie	✓	✓
3. Vybrať si z ponúkaných možností	✓	✓
4. Vyjadriť názor	✓	✓
5. Vyjadriť vôľu	✓	✓
6. Vyjadriť schopnosť	✓	✓
7. Vyjadriť pocity	✓	✓
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	✓	✓
9. Predstaviť záľuby a vkus	✓	✓
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	✓	✓
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	✓	✓
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	✓	✓
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	✓	✓
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	✓	✓
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	✓	✓
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	✓	✓
17. Reagovať pri prvom stretnutí	✓	✓
18. Korešpondovať	✓	✓
19. Telefonovať	✓	✓
20. Komunikovať	✓	✓
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	✓	✓
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	✓	✓
23. Zúčastniť sa na diskusií/Argumentovať	✓	✓
24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené	✓	✓
25. Porozprávať príbeh	✓	✓

Prehľad výskytu kompetencií stanovených pre úroveň B1, B2 – francúzsky a taliansky jazyk

Kompetencie	Úroveň B1	Úroveň B2
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	✓	✓
2. Vypočuť si a podať informácie	✓	✓
3. Vybrať si z ponúkaných možností	✓	
4. Vyjadriť názor	✓	✓
5. Vyjadriť vôľu	✓	
6. Vyjadriť schopnosť		
7. Vyjadriť pocity	✓	✓
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	✓	✓
9. Predstaviť záľuby a vkus	✓	✓
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	✓	✓
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	✓	✓
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	✓	✓
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	✓	✓
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	✓	✓
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat v budúcnosti	✓	✓
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	✓	✓
17. Reagovať pri prvom stretnutí	✓	✓
18. Korešpondovať		✓
19. Telefonovať	✓	
20. Komunikovať	✓	✓
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	✓	✓
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	✓	✓
23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať	✓	✓
24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené	✓	✓
25. Porozprávať príbeh	✓	✓

Prehľad výskytu kompetencií stanovených pre úroveň B1, B2 – španielsky jazyk

Kompetencie	Úroveň B1	Úroveň B2
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	✓	✓
2. Vypočúť si a podať informácie	✓	✓
3. Vybrať si z ponúkaných možností	✓	
4. Vyjadriť názor	✓	✓
5. Vyjadriť vôľu	✓	
6. Vyjadriť schopnosť		
7. Vyjadriť pocity	✓	✓
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	✓	✓
9. Predstaviť záľuby a vkus	✓	✓
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	✓	✓
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	✓	✓
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	✓	✓
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	✓	✓
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	✓	✓
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat v budúcnosti	✓	✓
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	✓	✓
17. Reagovať pri prvom stretnutí	✓	✓
18. Korešpondovať		✓
19. Telefonovať	✓	
20. Komunikovať	✓	✓
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	✓	✓
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	✓	✓
23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať		
24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené	✓	✓
25. Porozprávať príbeh	✓	✓

Kontakt:

Štátny pedagogický ústav
P. O. Box 26
Pluhová 8
830 00 Bratislava

Tel: +421 2 49 276 111
www.statpedu.sk

E-mail: spu@statpedu.sk
info@statpedu.sk